

АРТЪР КОНАН ДОЙЛ СРЕБЪРЕН ПЛАМЪК

Превод от английски: Милена Попова, —

chitanka.info

— Опасявам се, Уотсън, че се налага да замина — каза една сутрин Холмс, когато седнахме да закусваме.

— Да заминеш ли! Къде?

— В Дартмур, в Кингс Пайлънд.

Не се изненадах. Всъщност чудех се единствено как той все още не участва в разследването на този необикновен случай, за който толкова се говореше из цяла Англия. Цял ден приятелят ми се разхождаше из стаята с наведена глава и смръщени вежди, напълно глух за всичките ми въпроси и забележки, като час по час пълнеше лулата си със силен черен тютюн. Щом дойдеше новият вестник, той го преглеждаше бегло и го захвърляше в ъгъла. Ала въпреки мълчанието му аз знаех за какво ставаше дума и от какво бе толкова погълнат. Само един въпрос, който занимаваше всички, би могъл да събуди аналитичните му умения — странното изчезване на фаворита в надбягванията в Уесекс и трагичното убийство на неговия треньор. Ето защо, когато изведнъж обяви намерението си да замине за мястото, където се беше разиграла драмата, аз го очаквах и дори се надявах точно на това.

— С най-голяма радост бих дошъл с теб, ако няма да ти преча — казах аз.

— Скъпи Уотсън, ще ми сториш голяма услуга, ако дойдеш. Освен това смятам, че няма да си изгубиш времето, защото в този случай има елементи, които обещават да го направят съвършено неповторим. Струва ми се, че ще успеем да хванем влака от Падингтън, а по пътя ще ти обясня нещата по-подробно. Ще ти бъда много задължен, ако вземеш военния си бинокъл.

И така, след около час седях в ъгъла на едно първокласно купе, влакът се носеше към Ексетър, а Шерлок Холмс с напрегнато и нетърпеливо лице под шапката с наушници бързо прелистваше купчината нови вестници, които беше купил на гара Падингтън. Отдавна бяхме минали Рединг, когато той захвърля и последния под седалката и ми предложи табакерата си.

— Добре се движим — рече, като ту гледеше през прозореца ту хвърляше поглед на часовника си. — В момента скоростта ни е петдесет и три и половина мили в час.

— Не забелязах да има знаци на всяка четвърт миля — казах аз.

— Аз също. Но телеграфните стълбове по тази линия са през шейсет метра и не е трудно да се изчисли. Предполагам, че вече си запознат със случая за убийството на Джон Стрейкър и изчезването на Сребърен пламък?

— Прочетох онова, което беше написано в „Телеграф“ и „Кроникъл“.

— Това е един от случаите, в които умението да разсъждаваш логично трябва да се използва по-скоро за разнищване на подробностите, отколкото за събиране на нови доказателства. Трагедията е толкова необикновена и засяга толкова много хора, че за жалост се натрупа изобилие от догадки, предположения и хипотези. Трудно е да се отдели голяят факт — абсолютният, неоспорим факт — от измислиците на разни теоретици и журналисти. А след като стъпим на тази здрава основа, наш дълг е да видим какви изводи могат да се извлекат и кои са особеностите, върху които се основава цялата загадка. Във вторник вечерта получих две телеграми — от полковник Рос, собственика на коня, и от инспектор Грегъри, който разследва случая. И двамата ме молят за помощ.

— Във вторник вечерта! — възкликнах аз. — А днес е четвъртък. Защо не замина вчера?

— Защото сгреших, драги ми Уотсън. Това за съжаление се случва по-често, отколкото би предположил някой, който ме познава само чрез твоите спомени. Просто не можех да повярвам, че е възможно да остане скрит най-прочутият жребец в Англия, особено в толкова рядко населено място, като северната част на Дартмур. Вчера очаквах всеки миг да науча, че са го намерили и че похитителят му е убиецът на Джон Стрейкър. Но тази сутрин, като разбрах, че освен задържането на младия Фицрой Симпсън не е направено нищо, усетих, че е време да се намеся. И все пак ми се струва, че вчерашният ден не бе изгубен напразно.

— Значи вече имаш хипотеза?

— Поне проучих основните факти по случая. Ще ти ги изброя, защото най-добрият начин да изясниш нещата е да ги изложиш пред някой друг. Освен това едва ли мога да очаквам от теб някаква помощ, ако не ти покажа откъде тръгваме.

Облегнах се на възглавниците с пура в ръка, а Холмс се наведе към мен и като отброяваше фактите с дългия си тънък показалец върху

лявата си длан, очерта събитията, довели до нашето пътуване:

— Сребърен пламък е потомък на Равноправни и славата му не отстъпва на славата на предшественика му. Сега кара петата си година и е донесъл на щастливия си собственик полковник Рос една след друга всички награди на хиподрума. Преди да се случи трагедията, е бил безспорният фаворит за надбягванията в Уесекс със залози три към едно. Той обаче винаги е бил любимец на публиката и никога не я е разочаровал, така че дори при тези разлики за него са се залагали огромни суми. Ето защо очевидно мнозина биха извлекли голяма изгода, ако нещо му попречи да стартира във вторник.

В Кингс Пайлънд, където се намира конюшната на полковника, това, естествено, се е знаело много добре. Били взети всички мерки за безопасността на фаворита. Треньорът Джон Стрейкър е бивш жокей, който яздел с цветовете на полковник Рос, докато не натезал. След пет години като жокей работил при полковник Рос още седем като треньор и имал име на ревностен и честен служител. Подчинени му били трима коняри, защото конюшната била малка, само с четири коня. Един от конярите всяка нощ оставал да дежури в конюшната, другите спели в плевника. И тримата се ползвали с отлично име. Джон Стрейкър бил женен и живеел в малка вила на по-малко от двеста метра от конюшната. Няма деца, държал само една прислужничка и материалното му положение било прилично. Мястото е много уединено, но на километър на север има няколко вили, построени от някакъв предприемач от Тависток за болни и за хора, които биха искали да се наслаждават на чистия въздух в Дартмур. Тависток се намира на три километра на запад през полето, а също на три километра е Мейпълтън, по-голяма конюшня, която принадлежи на лорд Бекуотър и се управлява от Сайлъс Браун. Във всички други посоки полето е съвсем безлюдно и се навъртат само цигани чергари. Така стояли нещата през нощта на миналия понеделник, когато се случило нещастieto. Вечерта разходили и напоили конете както обикновено и заключили конюшната в девет. Двама от конярите отишли в къщата на треньора, за да вечерят, а третият, Нед Хънтър, останал да пази. Малко след девет часа прислужничката Едит Бакстър тръгнала да му занесе в конюшната вечерята, овнешко с къри. Не носела нищо за пиене, защото в конюшната имало чешма, а на дежурния не се полагало друго. Взела и фенер, понеже било много

тъмно, а пътеката минавала през полето. Едит Бакстър била на двайсет и пет метра от конюшната, когато някакъв мъж изникнал от тъмното и ѝ извикал да спре. В жълтеникавата светлина на фенера видяла, че на вид прилича на джентълмен — сив костюм от туид, сукнена шапка, гети и тежък бастун с топка на края. Направили ѝ впечатление обаче изключително бледото му лице и нервното му поведение. Видял ѝ се малко над трийсет години. „Бихте ли ми казали къде се намирам? — попитал той. — Вече почти бях решил да спя насред полето, когато зърнах светлината на фенера ви.“ „Близо сте до конюшната в Кингс Пайлънд“ — казала тя. „Наистина ли? Какъв невероятен късмет! — възкликнал той. — Разбрах, че един от конярите остава на пост всяка нощ. Вероятно му носите вечерята. Сигурен съм, че няма да откажете да спечелите пари за нова рокля?“ Той извадил от джоба на жилетката си сгънат лист хартия. „Погрижете се тази вечер конярят да получи това и ще се сдобие с прекрасна рокля.“ Младата жена се уплашила от настойчивостта му и побягнала покрай него към прозореца, през който обикновено подавала храната. Той вече бил отворен, а Хънтър седял до масичката. Тя точно започнала да му разказва какво се е случило, когато непознатият пак се появил. „Добър вечер — рекъл той, като надникнал през прозореца. — Искан да поговоря с вас.“ Момичето се къдне, че докато произнасял тези думи, от ръката му се подавал някакъв лист. „Каква работа имате тук?“ — попитал конярят. „Такава, от която нещо може да влезе в джоба ви — отвърнал непознатият. — Два от вашите коне ще се състезават в Уесекс: Сребърен пламък и Баярд. Само ми кажете и няма да изгубите. Вярно ли е, че при сегашното си тегло Баярд може да надмине Сребърен пламък и че във вашата конюшня сте заложили на него?“ „Значи сте от ония проклети шпиони! — извикал конярят. — Ей сега ще ви покажа как се отнасяме с тях в Кингс Пайлънд!“ Той скочил и се втурнал да пусне кучето. Прислужничката побягнала към къщата, но докато тичала, се обърнала и видяла, че непознатият се навежда през прозореца. След минута, когато Хънтър изскочил с кучето, него вече го нямало и макар че обиколил навсякъде, конярят не открил и следа.

— Почакай! — прекъснах го аз. — Когато е излязъл с кучето, конярят оставил ли е вратата отворена?

— Отлично, Уотсън, отлично — промърмори моят приятел. — Този въпрос ми се стори толкова важен, че сутринта изпратих

телеграма в Дартмур, за да го изясня. Когато е излязъл, конярят е заключил след себе си. Освен това прозорецът не е достатъчно голям, за да може през него да се провери човек. Хънтър изчакал останалите коняри да се върнат и ги изпратил да съобщят на тренъора какво е станало. Стрейкър се развълнувал, като чул разказа, макар че явно не осъзнал напълно истинското му значение. Изглежда, все пак се разтревожил, защото в един часа през нощта госпожа Стрейкър се събудила и го видяла да се облича. В отговор на въпросите ѝ казал, че не можел да заспи от тревога за конете и смятал да иде до конюшната, за да се увери, че всичко е наред. Тя го молела да си остане вкъщи, защото чувала как дъждът тропа по прозорците, но той пренебрегнал настояванията ѝ, облякъл си мушамата и излязъл. Сутринта госпожа Стрейкър се събудила в седем и видяла, че съпруга ѝ още го няма. Облякла се набързо, повикала прислужничката и двете тръгнали към конюшната. Вратата била отворена, Хънтър седял като вцепенен, яслата на фаворита била празна, а от тренъора нямало и следа. Веднага събудили двамата коняри, които нощували в плевника. Те не били чули нищо през нощта, и двамата спели дълбоко. Хънтър явно бил под въздействието на някакво силно упойващо вещество, нищо не могли да научат от него и го оставили да спи, а двамата мъже и двете жени хукнали да търсят изчезналите. Все още се надявали, че по някаква причина тренъорът е извел коня на ранна езда, но щом се качили на хълма до къщата, откъдето се виждала цялата околност, не само че нямало и следа от жребеца, ами и забелязали нещо, което породило тревожни предчувствия в душата им. На около четиристотин метра от конюшната мушамата на Джон Стрейкър се ветреела върху един храст, а в падината отзад открили трупа на клетия тренъор. Главата му била разбита от жесток удар с някакъв тежък предмет, а на бедрото му имало още една рана, явно причинена от много остър инструмент. Станало ясно обаче, че Стрейкър яростно се е съпротивлявал на убийците си, защото в дясната си ръка държал малък нож със съсирена кръв чак до дръжката, а в лявата стискал копринено шалче в червено и черно. Прислужничката веднага го познала — било на непознатия, който предната вечер бил дошъл в конюшната. След като се съвзел, Хънтър също потвърдил кой е собственикът на шалчето. Освен това бил сигурен, че докато е стоял на прозореца, непознатият е пуснал в храната му нещо упойващо и така е лишил конюшната от пазача ѝ. Що

се отнася до липсващия кон, многобройните следи в калта по дъното на съдбоносната падина сочели, че е бил там по време на схватката. Но след онази нощ изчезнал. И макар че била предложена голяма награда и всички цигани в Дартмур се били заели да го търсят, не се чуло нищо за него. Анализът показал, че в остатъците от вечерята на коняря се съдържа значително количество опиум на прах, макар че хората в къщата били яли от същото ястие без никакви неприятни последствия. Такива са основните факти по случая, изчистени от догадки и изложени възможно най-сбито. Сега да видим какво е направила полицията. Инспектор Грегъри, на когото бил поверен случаят, е изключително способен полицай. Ако беше надарен и с въображение, би могъл да стигне до висотите на своята професия. Щом пристигнал, той открил и арестувал човека, върху когото явно падало подозрението. Не било трудно да го открие, защото живеел в една от вилите, за които споменах. Казва се Фицрой Симпсън. Оказал се човек с добър произход и образование, който бил пропилял цяло състояние на хиподрума и сега се препитавал като дребен букмейкър в лондонските спортни клубове. Щом прегледали бележника със залозите му, установили, че е записал около пет хиляди лири срещу фаворита. Когато го задържали, доброволно признал, че отишъл до Дартмур с надеждата да измъкне някакви сведения за конете от Кингс Пайлънд, а после и за Десбъро, втория по сила фаворит, поверен на Сайлъс Браун от конюшната в Мейпълтън. Не се опитал да отрече действията си от предната нощ, но заявил, че не бил имал никакви незаконни намерения, просто искал да събере сведения от първа ръка. Щом му показали шала, силно пребледнял и изобщо не могъл да обясни как се е озовал в ръката на убития. Мокрите му дрехи свидетелствали, че предната нощ е бил навън по време на бурята, а бастунът с оловна топка би могъл да е оръжието, причинило чрез неколкочатни удари ужасните рани, от които е умрял треньорът. От друга страна, по Симпсън нямало и помен от рана, а от ножа на Стрейкър личало, че поне един от убийците му трябва да е бил ранен. Така стоят нещата накратко, Уотсън, и ако можеш да ми подскажеш нещо, ще ти бъда безкрайно благодарен.

Изслушах с голям интерес разказа, който Холмс изложи с присъщата му яснота. Макар да знаех повечето факти, не бях в състояние да преценя доколко са важни и каква е връзката помежду им.

— Не е ли възможно — предположих аз, — Стрейкър сам да се е наранил с ножа при конвулсиите, причинени от мозъчните увреждания?

— Повече от възможно е, вероятно така е станало — каза Холмс. — В такъв случай едно от главните обстоятелства в полза на обвиняемия отпада.

— И все пак още не ми е ясно каква би могла да е хипотезата на полицията.

— Боя се, че каквато и хипотеза да бъде издигната, срещу нея има сериозни възражения — отвърна моят приятел. — Вероятно според полицията, след като е упоил коняря и по някакъв начин се е сдобил с ключ, Фицрой Симпсън е отключил конюшната и е извел коня с намерението да го отвлече. Юздата липсва — явно Симпсън му я е сложил. После, като е оставил вратата отворена, той е повел коня към полето и тогава треньорът го е настигнал. Последвала е борба и Симпсън му е строшил черепа с масивния си бастун, без да бъде наранен от ножчето, което Стрейкър е използвал за самозащита. Накрая или крадецът е отвел коня в някакво скривалище, или животното само е избягало по време на борбата и сега се скита из степта. Така полицията вижда случая и колкото и да е нелепо подобно обяснение, по-добро от него няма. Аз обаче бързо ще проверя нещата, щом стигнем там, а дотогава не виждам какво може да се направи.

На свечеряване пристигнахме в Тависток, малко градче, разположено по средата на обширния Дартмур. На гарата ни чакаха двама господи: висок блондин с брада и коса, буйни като лъвска грива, и с проницателни светлосини очи и нисък подвижен мъж, спретнато и дори елегантно облечен, с редингот и гети, подстригани къси бакенбарди и монокъл. Това бяха полковник Рос, известният спортсмен, и инспектор Грегъри, чиято репутация в английската детективска служба стремително нарастваше.

— Много се радвам, че пристигнахте, господин Холмс — каза полковникът. — Инспекторът направи всичко възможно, но аз искам и камък да не остане необърнат, докато не отмъстя за бедния Стрейкър и не си върна коня.

— Има ли някакви нови разкрития? — попита Холмс.

— Със съжаление трябва да призная, че не сме напреднали много — каза инспекторът. — Отвън ни чака фойтон и бихме могли да

обсъдим нещата по пътя, тъй като вие несъмнено искате да видите мястото преди смрачаване.

След минута всички се бяхме настанили в удобно ландо, което препусна по улиците на старинното девъншърско градче. Инспектор Грегъри, изцяло погълнат от случая, разказваше непрекъснато, а Холмс от време на време подхвърляше по някой въпрос или възкликваше. Полковник Рос се беше облегал назад със скръстени ръце и нахлупена над очите шапка, а аз слушах с интерес разговора на двамата детективи. Грегъри излагаше почти същата хипотеза, която вече бях чул от Холмс във влака.

— Примката доста здраво се затяга около Фицрой Симпсън — отбеляза инспекторът — и самият аз смятам, че той е убиецът. Същевременно признавам, че доказателствата са изцяло косвени и евентуални нови разкрития биха могли да ги разколебаят.

— А какво ще кажете за ножа на Стрейкър?

— Стигнахме до заключението, че сам се е наранил при падането си.

— По пътя насам моят приятел доктор Уотсън направи същото предположение. Ако е вярно, това е във вреда на Симпсън.

— Несъмнено. У него не намерихме нож, няма и помен от рана. Уликите срещу него са много убедителни. Бил е силно заинтересован конят да изчезне, заподозрян е, че е упоил коняря, несъмнено е бил навън по време на бурята, носел е масивен бастун, а шалът му бе намерен в ръката на мъртвия. Убеден съм, че това е достатъчно, за да го изправим пред съдебните заседатели.

Холмс поклати глава.

— Един добър защитник ще направи на пух и прах всичките ви доказателства — заяви той. — Защо му е да извежда коня? Ако е искал да го нарани, защо не го е направил вътре? Открихте ли у него ключ? Кой аптекар му е продал опиума? И най-важното — къде той, чужденец в тази местност, би могъл да скрие коня, при това не какъв да е кон, а именно този? Как обяснява листчето, което е искал чрез прислужничката да предаде на коняря?

— Казва, че е било банкнота от десет лири. Намерихме една в портфейла му. Но другите възражения, които изброихте, не са толкова страшни, колкото изглеждат. Местността не му е непозната. Два пъти е отсядал в Тависток през лятото. Опиума вероятно е донесъл от

Лондон. А след като си е свършил работата, вероятно е изхвърлил ключа. Възможно е конят да лежи на дъното на някой ров или в изоставен рудник в полето.

— Какво казва за шалчето?

— Признава, че е негово, и твърди, че го е изгубил. Но тук изникна нещо ново, което може да обясни защо е извел коня от конюшните.

Холмс очевидно се заинтригува.

— Намерихме следи, че в понеделник един цигански катун е нощувал на километър и нещо от мястото на убийството. Във вторник ги нямаше. Ако приемем, че Симпсън се е уговорил с циганите, не е ли възможно да е отвел коня при тях и сега той да е в ръцете им?

— Напълно е възможно.

— В момента търсим тези цигани навред. Освен това огледах всички конюшни и ферми в Тависток, а също в радиус над десет километра наоколо.

— Доколкото разбрах, съвсем наблизо има още една конюшня?

— Да, това е обстоятелство, което определено не бива да пренебрегваме. Тъй като Десбъро, техният кон, се смята за втори фаворит, те имат полза от изчезването на първия. Известно е, че Сайлъс Браун, треньорът, е заложил големи суми, а и не е изпитвал особено приятелски чувства към клетия Стрейкър. Ние обаче проверихме конюшните и не открихме нищо, което да го свързва със случая.

— И няма никаква връзка между Симпсън и конюшните в Мейпълтън?

— Абсолютно никаква.

Холмс се облегна назад и разговорът замря. След няколко минути кочияшът спря до спретнатата тухлена вилчка с надвиснали стрехи, построена край пътя. На известно разстояние отвъд заградена ливада се виждаше дълга постройка, покрита със сиви керемиди. Чак до хоризонта във всички останали посоки се гънеха меките извивки на равнината, обагрени в бронзово от вехнещите папрати, сред които се извисяваха само кулите в Тависток и няколко постройки на запад — конюшните в Мейпълтън. Всички скочихме, с изключение на Холмс, който остана седнал с очи, вперени в небето, напълно погълнат от

мислите си. Едва когато го докоснах по ръката, той се сепна и слезе от файтона.

— Простете — обърна се той към полковник Рос, който го гледаше с известна изненада. — Фантазирах си нещо.

Очите му блестяха, а движенията му издаваха вълнение. Познавах го добре — явно напипваше някаква диря, макар изобщо да не си представях каква.

— Може би ще предпочетете веднага да идете до местопрестъплението, господин Холмс? — каза Грегъри.

— Всъщност бих предпочел да остана за малко тук и да изясня някои подробности. Предполагам, че Стрейкър е донесен тук?

— Да, горе е. Огледът на трупа е утре.

— Полковник Рос, той е работил няколко години при вас, нали?

— Винаги съм го смятал за отличен служител.

— Предполагам, че сте описали съдържанието на джобовете му в момента на смъртта?

— Ако пожелаете, можете да разгледате самите вещи, те са в дневната.

— С най-голяма радост.

Влязохме в стаята и седнахме около масата в средата, а инспекторът отключи квадратна метална кутия и изсипа пред нас различни неща. Кутия восъчен кибрит, лоена свещ, дълга два инча, лула, направена от корен на глог, кесия от тюленова кожа, в която имаше половин унция тютюн „Кавендиш“, сребърен часовник със златна верижка, пет златни суверена, алуминиев автоматичен молив, няколко листчета и ножче с дръжка от слонова кост с много фино несгъваемо острие, на което пишеше „Вайс и ко, Лондон“.

— Много странен нож — каза Холмс, като го взе и внимателно го разгледа. — По кървавите следи съдя, че него сте намерили в ръката на мъртвия. Уотсън, този нож определено е по твоята част.

— Това е така нареченият катарактален нож — отвърнах.

— Така си и помислих. Много фино острие, изработено за изключително деликатни операции. Странно е някой да го вземе със себе си, когато се опасява от нещо, особено след като не се сгъва и не може да се носи в джоб.

— Имало е накрайник от корк, който намерихме до трупа — обади се инспекторът. — Жена му каза, че от няколко дни ножът стоял

на тоалетката и той го вземал, когато излизал. Не е сериозно оръжие, но вероятно в момента не е имал нищо по-добро подръка.

— Твърде възможно. А тези листчета?

— Три от тях са сметки от търговци на сено. Едното е писмо с нареждания от полковник Рос. А това е сметка на името на Уилям Дарбишър за трийсет и седем лири и петнайсет шилинга от шивачката госпожа Лесурие от улица „Бонд“. Госпожа Стрейкър казва, че този Дарбишър бил приятел на съпруга ѝ и понякога писмата му пристигали тук.

— Госпожа Дарбишър има разточителен вкус — отбеляза Холмс, като разглеждаше сметката. — Двайсет и две гвинеи са прекомерна цена за една рокля. Е, явно няма какво повече да научим тук, да тръгваме към местопрестъплението.

Щом излязохме от дневната, една жена, която чакаше в коридора, приближи и докосна ръкава на инспектора. Измъченото ѝ изпито лице още носеше отпечатъка на преживения ужас.

— Хванахте ли ги? Намерихте ли ги? — попита тя сподавено.

— Не, госпожо Стрейкър, но господин Холмс пристигна от Лондон, за да ни помогне, и ще направим всичко възможно.

— Госпожо Стрейкър, не сме ли се срещали неотдавна в Плимът, на едно градинско увеселение? — попита Холмс.

— Не, господине, грешите.

— Боже мой, бих могъл да се закълна. Бяхте облечена в рокля от гълъбовосива коприна с украса от щраусови пера.

— Не, господине, никога не съм имала такава дреха.

— О, това изяснява нещата — и като се извини, Холмс излезе след инспектора.

Повървахме малко през полето и стигнахме до падината, в която е било намерено тялото. На ръба ѝ растеше храстът, на който се бе закачила мушамата.

— Доколкото разбирам, онази нощ не е имало никакъв вятър — каза Холмс.

— Никакъв, наистина, но е валил силен дъжд.

— В такъв случай мушамата не е била довята до храста, а нарочно е била оставена там.

— Да, била е оставена.

— Изключително интересно. Предполагам, че пръстта е доста отъпкана. Несъмнено от понеделник насам много хора са се извървели оттук.

— Постлахме в единия край рогозка и всички стояхме на нея.

— Отлично.

— В тази чанта сложихме един от ботушите на Стрейкър, едната обувка на Фицрой Симпсън и подкова от Сребърен пламък.

— Драги ми инспекторе, вие надминавате себе си!

Холмс взе чантата, спусна се в падината и премести рогозката към средата. После се просна отгоре ѝ, опрял брада върху дланите си, и започна внимателно да разглежда следите в калта пред себе си.

— Виж ти! — възкликна неочаквано. — Какво е това?

Беше полуизгоряла восъчна клечка кибрит, толкова окаляна, че отначало ни заприлича на съчка.

— Не проумявам как съм могъл да я пропусна — каза инспекторът с израз на раздразнение.

— Била е невидима, заровена в калта. Самият аз я видях, защото я търсех.

— Какво! Очаквали сте да я намерите?

— Смятах, че не е невъзможно.

Той извади от торбата обувките и сравни подметките със следите по земята. После се покатери до ръба на падината и приклепна сред папратите и храстите.

— Май няма никакви други следи — каза инспекторът. — Много внимателно прегледах земята на стотина метра във всички посоки.

— Наистина! — каза Холмс, като се изправяше. — Ще е съвсем неуместно да повтарям същото след думите ви. Но ми се иска, преди да се е стъмнило, да се поразходя из полето, за да се подготвя за утре. Смятам да сложа в джоба си тази подкова за късмет.

Полковник Рос, който проявяваше известни признаци на нетърпение при спокойния и систематичен метод на работа на моя приятел, погледна часовника си.

— Инспекторе, моля ви да се върнете с мен — каза той. — Бих искал да се посъветвам с вас по някои въпроси, а най-вече дали не съм длъжен пред хората да извадя името на коня от стартовия списък.

— Категорично не — извика решително Холмс. — На ваше място бих го оставил.

Полковникът се поклони.

— Много се радвам, че имах възможност да науча мнението ви, господине. Щом свършите с обиколката, ще ни намерите в дома на клетия Стрейкър и заедно можем да се върнем в Тависток.

Той пое назад с инспектора, а ние с Холмс тръгнахме бавно през степта. Слънцето започваше да се скрива зад конюшната в Мейпълтън и широкото хълмисто поле пред нас се обагреше в златисто, което стигаше до наситено ръждиво-червеникаво от вехнещите папрати и къпиновите храсти. Но моят приятел, потънал в дълбок размисъл, изобщо не забелязваше красотата на пейзажа.

— Ето как стоят нещата, Уотсън — обади се той накрая. — Можем да оставим за миг въпроса, кой е убил Джон Стрейкър, и да се ограничим да разберем какво е станало с коня. И така, ако предположим, че е избягал през нощта след трагедията, къде може да е отишъл? Конят е стадно животно. Оставен на воля, инстинктът му би го отвел обратно или в Кингс Пайлънд, или в Мейпълтън. Защо му е да прегрупа из полето? Със сигурност щяха да го видят досега. И защо им е на циганите да го крадат? Те винаги изчезват, щом чуят за неприятности, защото не искат да си имат работа с полицията. Не могат и да се надяват да продадат такъв кон. Рискът ще е огромен, а няма да спечелят нищо. Това е пределно ясно.

— Тогава къде е?

— Вече казах, че сигурно е отишъл или в Кингс Пайлънд, или в Мейпълтън. Няма го в Кингс Пайлънд, следователно е в Мейпълтън. Да приемем тази работна хипотеза и да видим докъде ще ни отведе. Както отбеляза инспекторът, в тази част на полето почвата е много твърда и суха. Но към Мейпълтън платото се снишава и ей там виждам една долчинка, която сигурно е била влажна в понеделник през нощта. Ако предположението ни е правилно, значи конят е минал оттам и можем да потърсим следите му.

Вървахме доста енергично по време на този разговор и след няколко минути стигнахме до долчинката. Холмс ме помоли да тръгна напред, а той пое наляво по склона, но не бях изминал и петдесет крачки, когато той извика и видях, че ми маха. Следата беше ясно очертана в меката пръст пред него, подковата, която извади от джоба си, напълно съвпаднаше с отпечатъка.

— Ето колко е ценно въображението — каза Холмс. — То е единственото достойнство, което липсва на Грегъри. Докато ние си представихме какво е можело да се случи, действахме в съответствие с това предположение и се оказахме възнаградени. Да вървим нататък.

Прекосихме мочурливата долчинка и продължихме половин километър по суха и твърда почва. После земята пак се снишаваше и отново открихме следите. Изгубихме ги за известно време, но пак ги хванахме съвсем близо до Мейпълтън. Холмс ги видя пръв и ги посочи с тържествуващо изражение. До отпечатъците от копита се виждаше следа от човешки крак.

— Но преди конят беше сам — извиках.

— Точно така. Преди беше сам. Я виж ти, какво е това?

Двойната следа рязко завиваше и поемаше към Кингс Пайлтънд. Холмс подсвирна и тръгнахме след нея. Очите му бяха приковани към земята, но аз случайно погледнах малко встрани и с учудване видях същите следи, водещи в обратна посока.

— Браво, Уотсън — каза Холмс, когато му ги посочих, — спести ни продължителна и безплодна разходка. Да проследим накъде се връщат.

Не се наложи да вървим дълго. Следите свършваха пред асфалтова алея, която водеше към портите на конюшната в Мейпълтън. Щом приближихме, отвътре изскочи един коняр.

— Вървете си, не позволяваме тук да се навъртат безделници — рече той.

— Искях само да попитам — каза Холмс, като пхна палец и показалец в джобчето на жилетката си — дали ще е твърде рано, ако потърсим вашия господар, господин Сайлс Браун, в пет часа утре сутрин?

— Ни най-малко, господине. Той винаги идва пръв, става в ранни зори. А ето го и него, така че сам ще може да отговори на въпросите ви. Не, сър, недейте, ще ме изхвърли, ако види, че взимам от вас пари. После, ако обичате.

Докато Шерлок Холмс прибираше монетата от половин крона в джоба си, през портата излезе възрастен мъж със свиреп вид, който размахваше ловджийски камшик.

— На какво прилича това, Доусън? — извика той. — Никакви приказки! Хващай се на работа! Ами вие какво търсите тук, по

дяволите?

— Искам да поговоря с вас десетина минути, уважаеми господине — каза Холмс с най-благия си глас.

— Нямам време да си приказвам с всеки безделник. Не искам тук да се навъртат непознати. Тръгвайте си или ще насъскам кучетата.

Холмс се наведе и прошепна нещо в ухото на треньора. Той се стресна и целият почервения.

— Лъжа! — извика. — Чудовищна лъжа!

— Много добре. Тук пред хората ли ще спорим, или ще го обсъдим вътре?

— Хайде, влизайте.

Холмс се усмихна.

— Уотсън, ще те помоля да ме изчакаш няколко минути. Е, господин Браун, на ваше разположение съм.

Холмс и треньорът се появиха отново чак след двайсет минути. Червените отблясъци вече бяха посивели в здрача. За това време със Сайлърс Браун бе настанала поразителна промяна. Лицето му беше пепеляво, капчици пот блестяха на челото му, а ръцете му трепереха и камшикът се люшкеше като вейка на вятъра. Нямахше и помен от грубиянската му надменност, крачеше раболепно до приятеля ми като куче до господаря си.

— Наредданията ви ще бъдат изпълнени. Всичко ще бъде, както казахте — рече той.

— И да няма и най-малката грешка — отвърна Холмс, като го оглеждаше.

Управителят потрепери, видял заплахата в очите му.

— О, не, няма да има никаква грешка. Там ще бъде. Да възстановя ли преди това предишното положение?

Холмс помисли малко и избухна в смях.

— Не, недейте. Ще ви пиша какво да правите. И без никакви номера, иначе...

— О, можете да ми се доверите, уверявам ви!

— Да, смятам, че наистина мога да ви се доверя. Е, утре ще ви изпратя съобщение.

Той се завъртя на пети, без да забелязва подадената трепереща длан, и двамата поехме към Кингс Пайлънд.

— Рядко съм срещал по-съвършена смес от грубиян, страхливец и подлец — отбеляза Холмс, докато крачехме нататък.

— Значи конят е у него, така ли?

— Опитва се да ме заплашва, но аз така точно му описах какво е правил онази сутрин, че сега е напълно убеден, че съм го проследил. Ти, разбира се, забеляза необичайните четвъртити върхове на онези отпечатъци, и това, че неговите ботуши бяха точно такива. Освен това, естествено, никой слуга не би дръзнал да стори подобно нещо. Разказах му как, след като е станал първи както обикновено, е забелязал някакъв кон да се лута в равнината и е отишъл при него. описах изумлението му, когато е разбрал по бялото петно на челото, че случайността е изпратила в ръцете му единствения кон, способен да победи онзи, на който той самият е заложил. Първата му мисъл била да го върне в Кингс Пайлънд, но дяволът му подшушнал как да скрие коня, докато мине състезанието, така че се върнал и го скрил в Мейпълтън. Когато му описах всички подробности, се предаде и мислеше само как да отърве кожата.

— Но нали и неговата конюшня е била претърсена.

— О, изпечен мошеник като него знае много хитрости.

— Но не се ли страхуваш да оставиш жребеца в ръцете му, след като има всички основания да му стори зло?

— Скъпи приятелю, той ще го пази като зеницата на окото си. Знае, че може да се надява на снизхождение само ако го върне здрав и читав.

— Полковник Рос не ми прилича на човек, който би проявил снизхождение при каквито и да било обстоятелства.

— Нещата не зависят от полковник Рос. Аз следвам моите собствени методи и разкривам толкова, колкото сметна за необходимо. Това е предимството да си частен детектив. Не знам дали забеляза, Уотсън, но полковникът не беше особено любезен с мен. Сега съм склонен да се позабавлявам за негова сметка. Не му казвай нищо за коня.

— Разбира се, няма да спомена и дума без твое позволение.

— Но, естествено, всичко това е съвсем маловажно редом с въпроса, кой е убил Джон Стрейкър.

— И ти смяташ да се заемеш с него?

— Напротив, двамата се връщаме в Лондон с нощния влак.

Думите на моя приятел ме поразиха. Бяхме в Девъншър едва от няколко часа и изобщо не разбирах защо изоставя разследване, което беше започнало така блестящо. Не успях да измъкна от него нито дума повече, докато не се върнахме в къщата на тренъора. Полковникът и инспекторът ни чакаха в дневната.

— С моя приятел се връщаме в града с нощния влак — каза Холмс. — Беше ни много приятно да подишаме прекрасния въздух на Дартмур.

Инспекторът ококори широко очи от изненада, а полковникът сви насмешливо устни.

— Значи не храните надежда да задържите убиеца на горкия Стрейкър? — каза той.

Холмс сви рамене.

— Изправени сме пред сериозни пречки — рече той. — Но имам всички основания да се надявам, че конят ви ще бъде на старта във вторник, и ви моля да подготвите жокея си. Дали мога да получа снимка на господин Джон Стрейкър?

Инспекторът извади от джоба си плик, измъкна една снимка и му я подаде.

— Драги Грегъри, вие предугаждате всичките ми желания. Ще бъдете ли така добър да ме изчакате малко, докато задам няколко въпроса на прислужничката?

— Трябва да призная, че съм доста разочарован от нашия лондонски съветник — заяви рязко полковник Рос, щом моят приятел излезе от стаята. — Откакто е дошъл, не виждам никакъв напредък.

— Поне имате думата му, че вашият кон ще се състезава — казах аз.

— Да, имам думата му — рече полковникът и сви рамене. — Бих предпочел да имам коня.

Точно се готвех да кажа нещо в защита на моя приятел, когато той се върна.

— Е, господа — каза, — готов съм да тръгнем за Тависток.

Докато се качвахме във фойтона, един от конярите държеше вратата. Холмс, явно осенен от внезапна идея, се наведе и го докосна по ръкава.

— Виждам няколко овце на ливадата. Кой ги гледа?

— Аз, господине.

— Да сте забелязали нещо нередно напоследък?

— Да, господине, не е кой знае какво, но три от тях започнаха да куцат.

Разбрах, че Холмс е изключително доволен, защото се усмихна и потри длани.

— Изстрел в мрака, Уотсън, истински изстрел в мрака — каза, като стисна рамото ми. — Грегъри, позволете да насоча вниманието ви към тази странна епидемия сред овцете. Карай, кочияшо!

Изразът на полковник Рос продължаваше да говори за неласкавото мнение, което си бе съставил за способностите на моя приятел, но по изражението на инспектора личеше, че е силно заинтригуван.

— Смятате това за важно? — попита той.

— Извънредно важно.

— Има ли нещо друго, на което бихте ме посъветвали да обърна внимание?

— На любопитното произшествие с кучето през нощта.

— Кучето не е направило нищо през нощта.

— Точно това е любопитното — отбеляза Шерлок Холмс.

Четири дни по-късно с Холмс отново пътувахме с влака за Уинчестър за надбягванията в Уесекс. Както се бяхме уговорили, полковник Рос ни посрещна пред гарата и ни закара с каретата си до хиподрума извън града. Изражението му беше мрачно, а отношението — крайно хладно.

— Нямам никакви вести за коня си — каза той.

— Предполагам, че ще го познаете, когато го видите? — попита Холмс.

Полковникът много се ядоса.

— Занимавам се с конни надбягвания от двайсет години, но никога не са ми задавали подобен въпрос. И дете би познало Сребърен пламък по бялото петно на челото и шарките на крака.

— Как вървят залозите?

— Това е най-странното. Вчера бяха петнайсет към едно, но ставаха все по-ниски, докато днес стигнаха едва три към едно.

— Хм — каза Холмс. — Очевидно някой знае нещо!

Докато каретата спираше при оградата до голямата трибуна, хвърлих поглед на залаганията.

Купата на Уесекс. Залог 50 златни лири, 1000 златни лири добавка за коне на четири и пет години. Втори — 300 лири. Трети — 200 лири. Разстояние — една миля и пет осми.

1. **Негро**, собственик господин Хийт Нютън (червена шапка, светлокафяв жакет);

2. **Пюджилст**, собственик полковник Уордлоу (розова шапка, синьо-черен жакет);

3. **Десбъро**, собственик лорд Бекуотър (жълта шапка и ръкави);

4. **Сребърен пламък**, собственик полковник Рос (черна шапка, червен жакет);

5. **Ирис**, собственик херцог Балморал (жълт жакет на черни райета);

6. **Распър**, собственик лорд Сингълфорд (лилава шапка, черни ръкави).

— Оттеглихме другия си кон и възложихме всичките си надежди на вашата дума — каза полковникът. — Ей, какво става? Сребърен пламък е фаворит?

— Пет към четири срещу Сребърен пламък! Пет към четири ад загуба на Сребърен пламък! Петнайсет към пет срещу Десбъро! Пет към четири за всички останали!

— Ето ги! — извиках аз. — И шестте коня са там!

— И шестте коня! Значи моят кон ще бяга — извика полковникът, силно възбуден. — Но аз не го виждам. Моите цветове не са минали.

— Само пет са минали досега. Сигурно това е той.

Докато говорех, от заграденото място, където се намираха теглилките, излезе силен дорест жребец и претича край нас в лек галоп. Жокоят на гърба му носеше познатите цветове на полковника — червено и черно.

— Това не е моят кон — извика собственикът. — Той няма бяло петно. Какво сте направили, господин Холмс?

— Добре де, да видим как ще се представи каза невъзмутимо приятелят ми.

В продължение на няколко минути той се взираше през моя бинокъл.

— Прекрасно! Отличен старт! — извика внезапно. — Ето ги, тъкмо завиват!

От каретата чудесно виждахме как излизат на правата. Шестте коня бяха толкова близо един до друг, че едно покривало би могло да ги покрие, но на средата жълтият цвят на Мейпълтън излезе напред. Още преди да стигнат до нас обаче, силите на Десбъро намаляха и жребецът на полковника, който устремно го изпревари, пресече финала с шест дължини преди своя съперник. Ирис на херцог Балморал финишира трети.

— Значи все пак спечелих — каза полковникът задъхано и прекара ръка през очите си. — Признавам, нищичко не разбирам. Не мислите ли, че пазихте тайната си достатъчно дълго, господин Холмс?

— Определено, полковник. Ще научите всичко. Да отидем заедно да погледнем жребеца. Ето го — продължи той, докато си проправяхме път към ограденото място с теглилките, където се допускаха само собствениците и техни приятели. — Трябва само да изчистите главата и крака му със спирт и ще установите, че това е добрият стар Сребърен пламък.

— Направо невероятно!

— Открих го в ръцете на един мошеник и си позволих да го пусна в състезанието така, както пристигна.

— Добри ми господине, направили сте чудеса. Жребецът изглежда в отлична форма. Никога не е тичал по-добре. Дължа ви хиляди извинения, че се усъмних в уменията ви. Направихте ми огромна услуга, като ми върнахте коня. Но ще ви бъда безкрайно задължен, ако хванете и убиеца на Джон Стрейкър.

— Вече го сторих — каза спокойно Холмс.

Двамата с полковника изумени се втренчихме в него.

— Хванали сте го? Къде е тогава?

— Тук.

— Тук ли? Къде?

— В момента стои пред мен.

Полковникът се зачерви от яд.

— Напълно съзнавам, че съм ви задължен, господин Холмс, но приемам думите, които току-що изрекохте, или за лоша шега, или за обида.

Шерлок Холмс се засмя.

— Уверявам ви, нямах предвид вас, полковник, истинският убиец е точно зад гърба ви!

Той направи няколко крачки и сложи ръка върху лъскавата шия на породистото животно.

— Конят! — извикахме едновременно с полковника.

— Да, конят. И ще разберете, че вината му не е толкова голяма, като ви кажа, че го е сторил при самозащита, а Джон Стрейкър е бил напълно недостоеен за вашето доверие. Но чувам камбаната и тъй като съм заложил известна сума на следващата гонка, да отложим пространните обяснения за по-подходящ момент.

Седнали в ъгъла на пулмановия вагон, с полковника не усетихме никаква досада от дългия път до Лондон, погълнати от разказа на нашия спътник за събитията в конюшната в Дартмур през онази нощ и за методите, чрез които ги бе разкрил.

— Признавам — каза той, — че всички хипотези, които си бях съставил от репортажите във вестниците, бяха напълно погрешни. Имаше неща, които щяха да ми подсказат много повече, ако не бяха затрупани от други подробности, скриващи истинското им значение. Тръгнах към Девъншър с убеждението, че Фицрой Симпсън е истинският виновник, макар, естествено, да виждах, че доказателствата срещу него изобщо не са пълни. Именно във фойтона, точно когато стигнахме до дома на тренъора, ми хрумна колко е важно овнешкото с кърри. Може би си спомняте, че бях разсеян и останах седнал, след като вие слязохте. Чудех се как съм могъл да пропусна толкова очевидна следа.

— Признавам — каза полковникът, — че и сега не разбирам с какво може да ни помогне.

— Това беше първата брънка във веригата на моите разсъждения. Опиумът на прах има характерен вкус. Миризмата му не е натрапчива, но се усеща. Ако е бил сложен в обикновено ястие, конярят непременно е щял да го усети и не би го ял. Сосът с кърри е прикрил вкуса му. Абсолютно невъзможно е да се предположи, че непознатият Фицрой Симпсън би могъл да нагласи нещата така, че същата вечер в дома на тренъора да стотвят овнешко с кърри. А съпадението би било твърде невероятно, ако предположим, че е използвал опиума точно

вечерта, когато вкусът на ястието би го скрил. Това е немислимо. Следователно Симпсън отпада и вниманието ни се насочва към Стрейкър и жена му, защото само те биха могли да изберат овнешко с къри онази вечер. Опиумът е бил сложен едва след като са сипали порцията за коняря, защото останалите са яли от същото ястие без никакви последствия. Тогава се пита кой от тях е имал достъп до храната, без прислужничката да го види? Но понеже една вярна догадка неизменно повлича нови, преди да отговоря на този въпрос, ще кажа, че вече бях осъзнал значението на факта, че кучето не се е обадило. От произшествието със Симпсън се знаеше, че кучето е било в конюшната, а макар че някой е влязъл и е извел от вътре един кон, то не е излаяло и не е събудило двамата коняри в плевника. Очевидно среднощният посетител му е бил добре познат. Вече бях сигурен или почти сигурен, че именно Джон Стрейкър е отишъл в конюшната посред нощ и е извел Сребърен пламък. Но с каква цел? Очевидно непочтена, иначе защо му е да упоява собствения си коняр? И все пак не разбирах защо. Известни са случаи, когато треньори печелят огромни суми, като чрез подставени лица залагат срещу собствените си коне и после с измама им пречат да спечелят. Понякога с помощта на жокея, друг път с по-сигурни и скрити средства. Какво беше средството в случая? Надявах се, че вещите, които са се намирали в джобовете му, ще ми помогнат да стигна до вярното заключение. Така и стана. Не може да сте забравили особения нож, намерен в ръката на убития. Никой нормален човек не би избрал такъв нож за оръжие. Както ни каза доктор Уотсън, това е специален инструмент, който се използва за фини хирургически операции. И в онази нощ е щял да бъде използван за фина операция. Полковник Рос, с вашия богат опит в конните надбягвания сигурно знаете, че е възможно с лек разрез да се прекъсне бедреното сухожилие на коня, и то така, че да не остане никаква следа. Конят, претърпял подобна операция, ще започне леко да накуцва, което ще се сметне за разтежение по време на тренировка или за лек ревматизъм, но никой не би заподозрял престъпление.

— Злодей! Измамник! — извика полковникът.

— Това обяснява защо Джон Стрейкър е искал да изведе коня навън сред полето. Такова темпераментно животно със сигурност би разбудило всички и при най-малкото убождане. Нужно е било всичко да стане скрито.

— Какъв слепец съм бил! — възкликна полковникът. — Разбира се, затова са му трябвали свещта и кибритът.

— Несъмнено. А докато преглеждах вещите му, имах късмет да открия не само метода на престъплението, но и мотивите. Полковник Рос, като светски човек вие знаете, че мъжете не носят чужди сметки в джобовете си. Напълно ни стигат и собствените. Веднага заключих, че Стрейкър е водел двойствен живот. От съдържанието разбрах, че в случая е замесена дама, при това с разточителен вкус. Колкото и да сте щедър към своите служители, трудно бихте предположили, че са в състояние да купуват на жените си рокли за двацет гвинеи. Без госпожа Стрейкър да разбере, я разпитах за роклята и след като се уверих, че никога не я е виждала, записах адреса на шивачката. Бях сигурен, че ако отида при нея със снимката на Стрейкър, лесно ще се отърва от митичния Дарбишър. От този момент нататък всичко бе просто. Стрейкър е отвел коня до падината, където светлината не се е виждала. Докато е бягал, Симпсън си е изпуснал шалчето, а Стрейкър го е намерил и го е взел, вероятно за да върже крака на коня. Щом са стигнали до падината, е застанал зад коня и е запалил клечка кибрит, но животното, подплашено от внезапния пламък, а може би и инстинктивно усетило, че се готви нещо нередно, се е отскубнало и с подкованото си копито е ритнало Стрейкър право в челото. Въпреки дъжда той вече си е бил свалил мушамата, за да не му пречи при деликатната задача, затова, като е паднал, ножът го е ранил в бедрото. Ясно ли е това обяснение?

— Прекрасно! — възкликна полковникът. — Чудесно! Все едно сте били там.

— Признавам, че последното ми попадение беше почти случайно. Хрумна ми, че хитрец като Стрейкър не би се заел с толкова деликатна операция без известна подготовка. На какво би могъл да се упражнява? Зърнах овцете и дори аз самият се изненадах, когато отговорът на въпроса ми показа, че догадката ми е била правилна.

— Изяснихте съвсем всичко, господин Холмс.

— Когато се върнах в Лондон, посетих модистката, която веднага разпозна в Стрейкър своя редовен клиент на име Дарбишър, който имал много красива съпруга със слабост към скъпите тоалети. Изобщо не се съмнявам, че заради тази жена Стрейкър е затънал в дългове и това е довело до зловещата му съдба.

— Обясните всичко, с изключение на едно — извика полковникът. — Къде беше жребецът?

— Тръгнал е из полето, един ваш съсед го е намерил и се е погрижил за него. Смятам, че трябва да проявим снизходителност към него. Ако не греша, това е Клапъм Джанкшън и ще стигнем гара Виктория след по-малко от десет минути. Ако желаете да изпушите една пура у дома, господин полковник, с радост ще ви съобщя всички останали подробности, които бихте искали да научите.

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.